

A MAGYARSÁG ÉS A KELET
II. ŐSTÖRTÉNETI KONFERENCIA
THE HUNGARIANS AND THE ORIENT
II. CONFERENCE ON ANCESTRAL HISTORY

NYELV, ÍRÁS, MŰVÉSZETEK SEKCIÓ

„HITVILÁG, MÍTOSZOK, LEGENDÁK SEKCIÓ

Konferenciaelnök: Dr. Aradi Éva
Az előadások helye: MVSZ-Magyarok Háza
E-mail: ostorteneti.konferencia@m7vk.net

© Magyarok Világszövetsége, 2008

**A Magyarok
VII. Világkongresszusának kötetei
I–VII.**

III.

A kötetbe szerkesztés, s a nyomdai előkészítés
a HONLEVEL Szerkesztőségének munkája

*Tekintettel a kötetben foglalt információ jellegére – közlésre küldött tudományos dolgozatok
– a kapott szöveget nem szerkesztettük, csupán a súlyosabb és szembetűnő hibákat javítottuk.*

ISBN 978-963-87998-6-9

*Kiadja a Magyarok Világszövetsége
Budapest, 2008.*

Készült a Mackensen Nyomdában

AJÁNLÁS

**A MAGYAROK VII. VILÁGKONGRESSZUSÁNAK
KÖTETEI ELÉ**

Az alapításának 70. évfordulójához érkező Magyarok Világszövetsége 2008. augusztus 16-20. között megszervezi a Magyarok VII. Világkongresszusát, a legátfogóbb legitimitású magyar köztestületet, amelyen tizenkét konferencia keretében több mint 250 magyar és nem-magyar tudós, kutató és közéleti személyiség ad elő – kiutat keresve – mintegy 230 dolgozatot a magyar nemzet eredetéről, kultúrájáról és drámai sorsáról. Az eddigi Világkongresszusok történetében először, sikerült az előadásra kerülő dolgozatok java részét a nyitónap előtt bekérnünk, és hét kötetben, nyomtatva közzé tennünk. A kedves olvasó e kötetek egyikét tartja most kezében.

A Magyarok VII. Világkongresszusa ezer küldöttének ezeket a köteteket a Nyitókonferencia előtt átadjuk, és kívánjuk, hogy korszakos határozatokat fogadjanak el. Olyan határozatokat, amelyek alkalmasak arra, hogy a magyar nemzet életében kiváltsák azt az erkölcsi valamint szellemi fordulatot, amely elodázhatatlan, ha ez a nemzet élni akar, és amely határozatok méltóak ahhoz a nemzethez, ahhoz a Világkongresszushoz, amelyet a húsz-huszonegyedik század két kiemelkedő személyisége nagy odafigyeléssel üdvözölt.

Tisztelt küldött-társak, kedves olvasók! Kérem, fogadják ajánlásként Mario Alinei professzor, a talán legismertebb európai nyelvtörténész, a monumentális Atlas Linguarum Europae alapító főszerkesztője és Ószentsége a Dalai Láma üzenetét, mely a magyarok számára – fejléces papírjának címerével is – sokatmondó.

Budapest-Kolozsvár, 2008. augusztus 6-án

*Patrubány Miklós,
a Magyarok Világszövetségének
elnöke*

Dear President, dear friends and colleagues of the Organizing Committee, Ladies and Gentlemen.

To my deepest regret I cannot attend this important World Congress, the organizers of which have been so kind as to nominate me Honorary President. Though I feel I do not deserve this honour, I am deeply touched by your conviction that I do.

I have learned to know Hungarian people through my studies, and I have been struck by their creativity, their intelligence and their special qualities, which are also reflected in the complexities of their language and culture.

My discovery that modern Hungarians are the heirs of the Kurgan invaders of Hungary in the Copper Age, and of the ancient founders of the Etruscan civilization, has not yet been accepted by official academies. But I have no doubt that eventually it will, and Hungarians will be recognized as the founders of one of the most original and important Bronze and Iron-Age civilizations of Europe.

I wish a great success to your Congress, and express the conviction that Hungary will occupy an increasingly important place in Europe.

Mario Alinei

Kedves Elnök úr, kedves Szervező bizottsági barátok és kollegák, Hölgyeim és Uraim!

Mélységesen sajnálom, hogy nem vehetek részt ezen a jelentős Világkongresszuson, amelynek szervezői voltak oly kedvesek engem Tiszteletbeli Elnökké (fővédnök - ford.) kinevezni. Jóllehet úgy érzem, hogy nem érdemeltem ki ezt a megtiszteltetést, mélyen megérint az Önök meggyőződése, mely szerint megéremdemlem.

A magyar embereket tanulmányaim révén ismertem meg, és megdöbbenett kreativitásuk, intelligenciájuk valamint különleges képességeik, amelyek ugyancsak tükröződnek nyelvükben és kultúrájukban.

Azt a felfedezésem, hogy a mai magyarok azon kurgános temetkezésű népek örökösei, akik Magyarországot a bronzkorban árasztották el, és örökösei az ősi etruszk civilizáció megalapítóinak, a hivatalos tudomány még nem fogadta el. Ám nincs kétségem afelől, hogy végül el kell fogadnia, és a magyarokat el fogják ismerni, mint a bronz- és vaskori Európa egyik legeredetibb és legjelentősebb civilizációjának megalapítóit.

Kongresszusuknak nagy sikert kívánok, és annak a meggyőződésemnek adok hangot, hogy Magyarország egyre jelentősebb helyet foglal majd el Európában.

Mario Alinei

THE DALAI LAMA

MESSAGE

I am happy to learn that the 7th Hungarian World Congress entitled "Hungarians and the East" is being held on August 16-20, 2008 in Budapest. I regret my inability to accept your kind invitation owing to my other travel engagements at the time.

The efforts of The Hungarian World Congress, which first assembled in 1929, and The World Federation of Hungarians, which was founded in 1938, to keep the Hungarian nation spiritually and culturally united are highly laudable. We Tibetans can draw inspiration from your efforts as we are also engaged in a similar endeavour.

We have a special connection with Hungary through its pioneer scholar, Alexander Csoma de Koros, who authored the first Tibetan-English dictionary and grammar book in the year 1931. During my earlier visits to Hungary I was very happy to be shown some of the works of Alexander Csoma de Koros and thus becoming familiar with his contributions in bringing Tibet to Hungary over a hundred and fifty years ago. It therefore gives me great pleasure in extending my warm greetings to all the participants and to express my appreciation to the organizers of this conference. I wish you all the success.

2 August 2008

A Dalai Láma

Üzenet

Örömmel értesültem arról, hogy *A magyarság és a Kelet* címmel, 2008. augusztus 16-20. között Budapesten megrendezik a Magyarok VII. Világkongresszusát. Sajnálom, hogy ezzel a rendezvényt azonos időpontban zajló egyéb utazásaim miatt nem tudom kedves meghívásukat elfogadni.

Fölöttébb dicséretesnek tartom azokat az erőfeszítéseket, amelyekkel az 1929-ben első ízben ülésező Magyarok Világkongresszusa, és az 1938-ban alapított Magyarok Világszövetsége próbálja a magyar nemzet szellemi és kulturális egységét megőrizni. Minket, tibetieket meghihethetnek az Önök erőfeszítései, miután nekünk is azonosak a törekvéseink.

Különleges kapcsolat jött létre közöttünk az úttörő magyar tudós, Kőrösi Csoma Sándor révén, aki 1831-ben megírta az első Tibeti-Angol szótárt és nyelvtant. Korábbi magyarországi útjaim során nagy örömet okozott, hogy megtekinthettem Kőrösi Csoma Sándor egyéb műveit is, és ekképp megismerhettem abbéli érdemeit, amelyekkel százötven évvel ezelőtt „Magyarországra hozta Tibet-et”. Ezért nagy elégtétel számomra, hogy meleg üdvözlétemet küldhetem valamennyi résztvevőnek, és kifejezhetem nagyrabecsülésemet a konferencia szervezői iránt. Sok sikert kívánok Önöknek.

2008. augusztus 2-án

A Dalai Láma

TARTALOMJEGYZÉK

NYELV, ÍRÁS, MŰVÉSZETEK SEKCIÓ

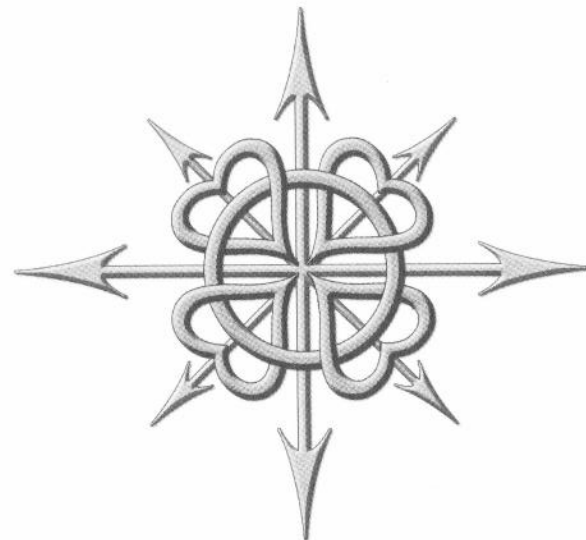
<i>Program</i>	13
<i>Dr. Záhonyi András: A tatárlaki táblák: a Kárpát-medence legősibb írásos emlékei</i>	17
<i>Varga Géza: 7500 éves magyar szöveg a szentgyörgyvölgyi tehénszobron</i>	29
<i>Dr. Máthé Lajos: Akiket Kőrösi Csoma Sándor keresett – Belső-ázsiai rokon népek között – Ujgurok és jugarok földjén</i>	39
<i>Dr. Czeglédi Katalin: A magyar nyelv keleti gyökereiről</i>	41
<i>Radics Géza: Mi és a Kárpát-medence</i>	43
<i>Dr. Darai Lajos – Dr. Cser Ferenc: A Kárpát-medencében gyökérező magyar ókor</i>	61
<i>Németh Zsolt – Simon Attila: Szimmetriák és aszimmetriák a magyar Szent Koronán</i>	73
<i>Naddeo, Michelangelo: Eurázsia őstörténete, a Selyemút és a honfoglalás/ Prehistory of Eurasia, Silk Road and HONFOGLALÁS</i>	83
<i>Rostás László: A Lehel kürt és a „Szent László legenda” ikonográfiai azonossága</i>	111
<i>Roland von Bagratuni: A magyarság az Ararátnál született – ősi örmény-magyar-hun-pártus-méd kapcsolatok</i>	127
<i>Hajnal Gyöngyi: A Camelot-i Arthur király és Atilla, a hun személyazonosságának kérdéséről</i>	205
<i>Szatmári Botond: Kőrösi Csoma Sándor, a Kelet első magyar kutatója</i>	217
<i>Szecskó Zsolt: A Sängsung Királyság, és kapcsolata a belső-ázsiai lovas-nomád népekkel</i>	225
†Bendeffy László: (Előadó fia, Bendeffy István): A magyarok XIV. századi Kaukázusi Birodalmáról	241

<i>Rumi Tamás: Szkíta világmodell – a keletmeszi szkíta korong</i>	253
<i>Bérczi Szaniszló: Szimmetriajegyek az ókori és középkori eurázsiai díszítőművészetekben</i>	261
<i>Dr. Lánszki Imre: Fehérvár kutatása</i>	263

„HITVILÁG, MÍTOSZOK, LEGENDÁK” SZEKCIÓ

<i>Program</i>	277
<i>Dr. Grandpierre Attila: Az emberiség történetének kulcsszereplői: az ősi mágusok tudományos-vallásos világképe</i>	279
<i>Dr. Aradi Éva: A kusánok vallása</i>	297
<i>Szóke István Atilla: Megszentelt múltunk magyar mesét mond</i>	301
<i>Dr. Harangozó Imre: Újabb adalékok a hagyományos magyar hitvilág keleti párhuzamainak vizsgálatához</i>	313
<i>Lépő Zoltán: Keleti szakrális elemek a magyar népművészetben és a középkori európai művészetben</i>	327
<i>Dr. Gyárfás Ágnes: Lugal geme nagy úrasszony, aki Magar zakrális sztereotípiák a mezopotámiai turánok pecséthengerein”</i>	329
<i>Dr. Marton Veronika: Gizella, az első magyar királyné</i>	343
<i>Dr. Balogh Sándor: Hitvilágunk, mítoszaink</i>	349
<i>Dr. Cey-Bert Róbert Gyula: A hun-magyar ősvallás istenfogalma</i>	357
<i>Csík-Huszák Gabriella: Részlet Kabay Lizett Százszorszúz c. munkája kéziratából, most megjelent posztumusz hatodik könyvéből</i>	365

A Fordulat

**NYELV, ÍRÁS,
MŰVÉSZETEK SZEKCIÓ**

Szekcióelnök: Varga Csaba

NYELV, ÍRÁS, MŰVÉSZETEK SZEKCIÓ

2008. augusztus 18. (hétfő)

Szekcióelnök: *Varga Csaba*

Az előadások helyszíne: *MVSZ-Magyarok Háza, Kossuth-kerengő*

- 9:00 – 9:30 *Dr. Záhonyi András*
A tatárlaki táblák: a Kárpát-medence legősibb írásos emlékei
- 9:30 – 10:00 *Tóth Sándor*
Királyok völgye a Felső-Tarnamentén
- 10:00 – 10:30 *Varga Géza*
7500 éves magyar szöveg a szentgyörgyvölgyi tehénszobron
- 10:30 – 11:00 *Máthé Lajos*
Akiket Kőrösi Csoma Sándor keresett – Belső-ázsiai rokon népek között – Ujgurok és jugarok földjén
- 11:00 – 11:30 *Dr. Czeglédi Katalin*
A magyar nyelv keleti gyökereiről
- 11:30 – 12:00 *Radics Géza*
Mi és a Kárpát-medence
- 12:00 – 12:30 *Dr. Darai Lajos – Dr. Cser Ferenc*
A Kárpát-medencében gyökérező magyar ókor
- 12:30 – 13:30 Ebédszünet
- 13:30 – 14:00 *Maria Dittrich*
A Titok-nyelve, a Magyar
- 14:00 – 14:30 *Barabási László*
A népek eredete
- 14:30 – 15:00 *Dr. Varga Tibor*
„Vére, vére, holtig vére” – A szkíták öröksége
- 15:00 – 15:30 *Németh Zsolt – Simon Attila*
Szimetriák és aszimmetriák a magyar Szent Koronán

- 15:30 – 16:00 *Tóth József*
Épített tájak a Kárpát-medencében
- 16:00 – 16:30 *Naddeo, Michelangelo*
Eurázsia őstörténete, a Selyemút és a honfoglalás / Prehistory of Eurasia, Silk Road and HONFOGLALÁS
- 16:30 – 17:00 *Rostás László*
A Lehel kürt és a „Szent László legenda” ikonográfiai azonossága

2008. augusztus 19. (kedd)

- 9:00 – 9:30 *Roland von Bagratuni*
A magyarság az Ararátnál született – ősi örmény-magyar-hun-pártus-méd kapcsolatok.
- 9.30 – 10:00 *Kahar Barat (turkológus, USA)*
Az altáji nyelvek őstörténete
- 10:00 – 10:30 *Hajnal Gyöngyi*
A Camelot-i Arthur király és Atilla, a hun személyazonosságának kérdéséről
- 10:30 – 11:00 *Szatmári Botond*
Kőrösi Csoma Sándor, a Kelet első magyar kutatója
- 11:00 – 11:30 Szünet
- 11:30 – 12:00 *Harsányi Ildikó*
A Fehérvárra menő hadi útról és a hídszerepről
- 12:00 – 12:30 *Szecsó Zsolt*
A Sängsung Királyság, és kapcsolata a belső-ázsiai lovas-nomád népekkel
- 12:30–13:00 *Kurban Weli (nyelvész, ősdokumentum-kutató, USA)*
Ujgur források Közép-Ázsia ősi történetében
- 13:00 – 15:00 Ebédszünet
- 15:00 – 15:30 †*Bendeffy László: (Előadó fia, Bendeffy István)*
A magyarok XIV. századi Kaukázusi Birodalmáról
- 15:30 – 16:00 *Rumi Tamás*
Szkíta világmodell – a keletkezési szkíta korong

- 16:00 – 16:30 *Bérczi Szaniszló*
Szimmetriajegyek az ókori és középkori eurázsiai díszítőművészetekben
- 16:30 – 17:00 *Dr. Lánszki Imre*
Fehérvár kutatása
- 17:00 – 17:30 Szünet
- 17:30 – 18:00 *Dr. Mohd. Rafiuddin Makhdumi (India, Kasmíri Egyetem)*
Magyar őstörténeti vonatkozások Indiában
- 18:00 – 18:30 *Prof. Dr. Kadyraly Konkobaev Temi (Kirgizisztán)*
Drevnie sladi vengrov v kyrgyzskom iazike i v kyrgyzskoi etnotoponimii (A magyarok említése az ősi kirgiz nyelvben és helynevekben)
- 18:30 – 19:00 *Prof. Dr. Firdaus Hisamudinova (nyelvész professzor Baskíriából)*
O nazvaniyah mifologicheskikh personazhei, sohranivshihya v bashkirskih zagovorah

Záhonyi András

A tatárlaki táblák: a Kárpát-medence legősibb írásos emlékei

2005-ben a készítés (vagy használat) idejére utaló csillagászati üzenetet sikerült felfedeznem a Maros árteréből előkerült tatárlakai agyagtáblákon. Meglátásom szerint az Szekerestől indulva a Nyílasig „bukkanak fel” a csillagképek rajzolatai a korongon, meghozzá abban a sorrendben, ahogy az égen is láthatók!

Ezt a felismerésem a téglalap alakú tábla jeleinek csillagászati értelmezései tovább erősítik.

A tatárlakai táblák – akár 7000, akár „csak” 5000 évesek – kiemelkedő kultúr-történeti emlékeink, és felirataik az ősi világszemléletet tolmácsolják. A kultúra és az írásbeliség áramlásának irányával kapcsolatban (azon, hogy ki az átvevő, illetve az átadó) a kétféle kormegállapítás miatt megoszlanak ugyan a vélemények – azonban a Kárpát-medencei és a sumer kultúra közötti kapcsolat tényét nem lehet vitatni (a mezopotámiai jelkészlet felbukkanását egy Maros-menti agyagból készült tárgyon a szakemberek többsége elismeri).

A tatárlakai táblákkal együtt előkerült leletekről és a régészeti feltárás részleteiről Makkay János könyvében találunk részlete leírást (*A tartariai leletek*, Akadémia Kiadó, Budapest, 1990.)

Az agyagtáblácskák rajzolatait a szakemberek többsége (mezopotámiai vagy rovásírásos) feliratként értelmezi. Közülük azonban csak egyről – a korong alakúról – találunk nagyobb számban anyagot a szakirodalomban.

1. A korong csillagászati elemzése

A könyvekben, folyóiratokban publikált korong-olvasatok közt nincs két egyforma. Ennek bizonyára az a magyarázata, hogy a korongon csak kevés (alig több, mint tíz) jel található. A mezopotámiai szakszótárakban egy jelhez akár 10-50 értelmezés is tartozhat, így az ellentmondásmentes értelmezések száma igen nagy lesz, ha más szempontokat (pl. a korong feliratának kapcsolatát a másik két táblával, az előforduló istenség- és városnevek egyidejűségét, a csillagászati vonatkozásokat) nem vesszük figyelembe.

Az eddigi megfejtések

Most néhány eddigi megfejtéshez szeretnék gondolatokat hozzáfűzni, melyről Friedrich Klárának a *Dobogó* c. folyóirat 2005-ös számaiban megjelent sorozatában részletesebben is olvashatunk.

Baráth Tibor a tatárlakai táblát és korongot rovásírásos feliratként kezeli. A rovásjel-ligatúrákat részeire bontja, melyek véleménye szerint a Rák havában eljövő Istenről tudósítanak. Baráth érdeme, hogy a téglalap alakú táblát együtt értelmezi a koronggal, és felveti a csillagászati értelmezés lehetőségét is: megfajtásában ugyanis szerepel a Rák jegye és a Nap. A korong olvasata Baráth szerint:

„Ez irány elé jön Isten négy óraker (hónap jele) Rák övön tíz telek után.”

A téglalap alakú tábla olvasata Baráth szerint:

„A Nap (az Ég ura) itt a Rákkor jön a napsugár lyukába.”

Az értelmezés során felvetődik néhány módszertani kérdés:

Baráth a jelek közé a korongon található furatot is beveszi (elé olvasattal) – majd az előbbivel egyező, kör alakú jelet /a jobb felső és jobb alsó negyedben/ ó-nak olvassa.

Az „r” hangértéket többféle jelformához is hozzárendeli.

A rovásjelek mellett felbukkan a latin „L” /a jelalak alapján szóba jöhet az etruszk, a föníciai vagy az ótörk „l” is/, melyhez az „l” hangértéket rendeli Baráth. Nehezen érthető, hogy miért nem a magyar rovásírás l jeléhez rendeli a szerző az „l” hangértéket.

Olyan „részletkérdéseket”, hogy miért vesz csupán 4-et az egymás mellett elhelyezkedő és egy vízszintes vonallal áthúzott, 5 függőleges vonalkából (lásd a korong jobb felső negyedének felső jelét), nem találunk magyarázatot Baráth írásában.

Az „Ég ura” és a téglalap alakú táblán felismert (hosszú farkú) „egér” kapcsolata is további magyarázatra szorul (lásd Baráth T.: *A magyar népek őstörténete*, kiadta: Somogyi Zoltán, New York, 1997, 130-131. o. és 13. tábla).

Forrai Sándor (és tanítványai) szerint rovásjeleink közül a Z, az Ny, és a Gy (valamint ligatúráként a B és a P, illetve a jobb felső negyed egyik „szilvamágyában” az Ly) ismerhető fel a korong jelei között (lásd Forrai S.: *Az ősi magyar rovásírás az ókortól napjainkig*, magánkiadás, Bp., 1994, 23-24. o.)

Ha a bal felső negyed „V” alakzatát jelnek vesszük (s nem karcolásnak, ahogy ezt többen is teszik), akkor az S rovásjelünk is felbukkan a korongon. Ezt a lehetőség Forrai Sándor könyvének megjelenése után merült fel. Ezen jelnek Friedrich Klára is nagy jelentőséget tulajdonít.

Badiny Jós Ferenc ezzel kapcsolatban megjegyzi: ha rovásjeleket azonosítunk a korongon, akkor azt nem lehet sumer képírásos (piktografikus) feliratnak tekinteni.

Emellett felmerül két további módszertani kérdés is:

– Vajon miért csak néhány jelet sikerült rovásjelként értelmezni, s nem az összeset?

– Rovásjeleink mellett miként bukkanhat fel ugyanazon a feliraton belül az O mint moabi vagy szidoni (föníciai) rovásjel, esetleg mint a Nap egyiptomi képele?

A nemrég elhunyt *Harmatta János* professzor külön érdeme, hogy a másik (téglalap alakú) tatárlakai táblácska feliratát is értelmezni, és azt szerves egységben tárgyalja a koronggal és a 3. sz. táblán látható képpel (lásd *Harmatta János*

nos: Neolitikori írásbeliség Közép-Európában? Antik tanulmányok 13. 3. 1966). A kevésbé ismert 3. sz. tábla életfát és állatokat (esetleg emberalakot) ábrázol, felirat rajta nincsen (lásd az 2. ábrán).

Az eddigi legátfogóbb és nyelvészeti egységes értelmezéssel kapcsolatban érdemes feltenni egy kérdést: vajon miért akkád isteneknek (Palil, Usmu és Samas) juttatott liszt és búza, mint áldozati ajándék szerepel Harmatta sumer nyelvet (és sumer uralmat) feltételező megfajtásában?

Sajnos nem kapunk magyarázatot rá, hogy a felsorolt istenségek neveit miért akkádul adja meg Harmatta, amikor azoknak a korongon található piktografikus jelei a szakszótárakban mint klasszikus sumer képelek szerepelnek. A megfelelő sumer istenségek egyébként a következők:

akkád	sumer
Palil	IGI
Usmu	ARA
Samas	UTU

A korong készítésének idején ugyanis őket tisztelték, nem pedig a csak később felbukkanó akkád párhuzamaikat.

A termény- és állatáldozat kapcsán említettem meg, hogy *Hruška* szerint munkások gazdasági teendőiről és juttatásairól szól a felirat. Ez a megközelítés a táblák üzenetének teljes deszakralizálásával egyenértékű, hiszen az istenségek nevei már szóba sem kerülnek, csupán a mezőgazdaság és az állattartás fogalmi jelennek meg *Hruška* szerint.

Badiny Jós Ferenc szerint (*Badiny Jós F.: Igaz történelmünk vezérfonala Árpádig*, Orient Press K., 1996, 203. o.) dicső óvó nagyasszonyunkról beszél a korong felirata.

Badiny közismert táblázatával kapcsolatban eddig elkerülte a táblázatra hivatkozó szakemberek figyelmét, hogy a

8. sor L.353-as jelénél található „arc, ügyelni” jelentés a

9. sor L.449-es jeléhez (IGI szem, arc) tartozik.

Emiatt L.353-nál kimarad a számba jöhető értelmezések közül *ARA-Usmu*, a kezdet és vég Janus-arcú istene, mely Harmatta János professzor értelmezésében is fontos szerepet kap (lásd Harmatta János: *Neolitikori írásbeliség Közép-Európában?* Antik tanulmányok 13. 3. 1966).

Egyes kutatók (Bíró József, Sipos Erzsébet) – Hood és Badiny táblázatára hivatkozva – a szabírok „naparcúságának alátámasztását látták meg a korong jeleinek értelmezését bemutató táblázatban:

SA.PIR = L.353 SA arc + L.381 PIR nap.

Ez az érvelés azonban az elcsúszás miatt nehezen védhető, mivel a SA L.353-nál nem jelent arcot (fontosabb jelentései: NA₅ rezonanciaszekrény, gomb, ARA Ara /másik nevén Usmu/ isten). A sa egyébként jellemzően mint fonetikai érték szerepel L.353-nál.

Friedrich Klára értelmezésében keveredik a rovásírásos (a feltételezett nő nevének kezdőbetűje Z) és a képi (a bal alsó negyed újra emlékeztető ábrájáról Friedrich arra következtet, hogy nyílvevessző okozta a Z. nevű nő halálát, valamint a bal alsó negyed „felszálló füstje” elhamvasztására utal) értelmezés.

Meg lehet-e határozni csillagászati ismeretek alapján a korong korát?

Ehhez választ kell találnunk a következő kérdésre:

Mikor (mely világkorszakban) láthatjuk a tavaszi napéjegyenlőség napján – a naplemente idejétől a másnap hajnali napfelkeltéig – az említett csillagképeket végighaladni a csillagos égen?

A válasz: ez az időszak kb. az Ikrek világkorszak vége. Ugyanis kb. Kr. e. 5000-4500 körül láthattuk felbukkanni a március 21-i éjszaka folyamán az említett (és a korongon is látható) csillagképeket az égen.

Eddig két – mérési eredmények alapján megállapított – korbecslés szerepelt a szakirodalomban: az egyik szerint a korong és a másik két agyagtábla kb. 5000, a másik szerint kb. 7000 éves. A most bemutatásra kerülő felismerés a korong kb. 6500-7000 éves kora mellett sorakoztat fel újabb érveket.

A korong rajzolatait sumer képjelekként olvasva a csillagászati értelmezésben tárgyalt csillagképek sumer nevei bukkantak elő, s ezzel a korong korára vonatkozó felismerésem egy másik irányból is megerősítést kapott.

A téglalap alakú táblánál is hasonló módszer vezetett eredményre. Rajta a Kos és az Ikrek (Orion) közötti égtartomány csillagképeit ismerhetjük fel. Ez egyben újabb jelzés arra, hogy az év kezdetének idején (március 21.) a Nap mögött álló csillagkép kiemelt jelentőséggel bír. Ha felismerjük, megkapjuk a tatárlakai táblák korára utaló üzenetet.

Javasolom, hogy máris kezdjünk hozzá az üzenet „dekódolásához”!

Csillagászati megközelítés

Gyárfás Ágnes és Nagyné Fülöp Krisztina társszerzőjeként (*Nungal, Ningirsu, Nefrot, Ménrót, Nimród, Ősi Gyökér* 2002/4., 64-71. o.) már magam is kifejtettem gondolataimat a tatárlakai korong bal alsó negyedének feliratával kapcsolatban. Akkor még csak a Nyilas csillagkép felismeréséről számolhattam be.

Ősi titkok nyomában c. könyvemben (MBE, Miskolc, 2005) kiegészítem az ott leírtakat, és kísérletet tettem a korong teljes jel- és képkészletének csillagászati értelmezésére.

Az eddigi megfejtéseket – köztük az előbb már említetteket – áttanulmányozva arra jutottam, hogy olyan értelmezést érdemes keresni, amely módszerében egységes és több szempontból is megerősíthető.

Ezért kezdtem bele a kör alakú tárgyak jeleinek, rajzolatainak vizsgálatába. Arra jutottam, hogy több esetben – pl. a tordosi korong (Erdély), a knosszoszi (Görögország) kör alakú tábla és a karanovoi agyag pecsétnyomat (Bulgária) jeleinek elemzése során – a jelek csillagképek ábráiként is értelmezhetők.

Innen vettem a bátorságot, hogy nekifogjak a tatárlakai korong alapos csillagászati vizsgálatának. Vizsgálati módszerem alapja a csillagképi megfeleltetések, párhuzamok keresése. Meggyőződése, hogy az analógiás és racionális gondolkodás nem egymás kizárói, hanem – éppen ellenkezőleg – egymás segítői lehetnek, ha megfelelő helyen és alázattal együtt alkalmazzuk őket.

Nyomozás az égi egyenlítőn

Paksi Zoltán (*Égi utak csillagüzenetei*, Sárosi és fiai, Fót, 2001) szerint a mítoszok és mondák alaposabb vizsgálatához nemcsak a Napút 12 állomásával, hanem a mellettük felsorakozó csillagképekkel is érdemes megismerkedni. Ezért a mérsékelt éghajlati övről megfigyelhető mindegyik csillagképet belevettem a vizsgálatba.

Paksi másik fontos megállapítása, hogy a Zodiákus állomásait szimbolizáló jelek inkább az adott időszak tulajdonságaira (minőségére) utalnak. A csillagkép formájára, alakjára vonatkozóan viszont már nem adnak mindig egyértelműen biztos fogódzót az asztronómiában és a csillagászatban egyaránt használt mai szimbólum-változatok. A Kos csillagkép alakja pl. a részletes csillagtérképen egy fejfel, törzzsel és lábakkal rendelkező állatra emlékeztet.

Természetesen a csillagképet alkotó, egymástól óriási távolságra elhelyezkedő csillagokból álló összképbe bele lehet képzelni a Kos ma közismert asztrológiai jelét is, különösen, ha a figyelembe veendő fényességi fokozatot ennek megfelelően választjuk meg. A Kos esetében pl. a lábak és a „fej” egy részének „elhagyásával” juthatunk a kos szarvaira emlékeztető, ma használatos alakzathoz.

Az Orionnal kapcsolatban fontos megemlíteni, hogy csillagtérképek általában csak az égi Nimród „testét” jelölik, iját és feltartott karját már nem. Ha csak a „lecsupaszított alakzatot” vesszük tekintetbe, akkor elvész több olyan részlet, amely az ősi mitológiák megértésben segítségünkre lehet.

Csak jól feltett kérdésre kaphatunk megfelelő választ

Ha rosszul tesszük fel a kérdést, akkor szinte reménytelen, hogy helyes választ kapjunk. A „jó kérdés” már magában hordozza a helyes válasz lehetőségét.

Egy jól feltett kérdés következményeként kezdtem el keresni az égen megfigyelhető csillagkép-alakzatok leképezését a korong jelei között. Az eredmény meghökkentő: a korongon az Ikrektől (pontosabban a felette elhelyezkedő Szekerestől) a Nyilasig sorban következnek egymás után az égen is egymás mellett sorakozó csillagképek!

A meglepő felismerés hitelét tovább erősíti, hogy a korong negyedeinek jeleit sumer képjelekként értelmezve ugyancsak csillagképekhez – azok sumer neveihez – jutunk.

A tatárlakai korong jelei és a csillagképek

Tegyük egymás mellé a tatárlakai korong fényképét és egy részletes csillagtérképet (3. ábra)! Ha összevetjük azokat, meglepő felismerésre juthatunk.

Ha a korongon a bal felső negyedből indulva az óramutató járásának irányában haladunk, meglepve tapasztalhatjuk, hogy szinte ugyanazokat az alakzatokat látjuk, mint az éjszakai csillagos égbolton. Tájékozódásunkat segíti a korong „célkeresztjében” található lyuk.

Ez egyrészt arra utal (hat), hogy a korongot nyakban hordták, másrészt pedig arra készlet, hogy rajta keresztül a csillagos égre pillantsunk.

Vajon meg lehet-e egymásnak feleltetni a korong rajzolatait és a csillagtérképet?

Kísérletem a kölcsönös megfeleltetésére sikerrel zárult. Ahogy a két ábrán is nyomon követhető, a csillagösvény állomásait az Ikrektől (pontosabban a Szekeresről, amely a Bika és az Ikek csillagkép között helyezkedik el) indulva figyelhetjük meg a korongon.

Az **Ikrek**et a **Hidra** (felette a **Holló**, a **Serleg**, a **Szeksztáns** és a **Rák**), a **Mérleg**, a **Farkas**, a **Kígyó** a **Déli Koronával**, a **Skorpió** („farka”), valamint a sort záró **Nyilas** csillagkép követi.

Amint megfigyelhetjük, a sor teljes. A Napút állomásai közül az **Oroszlán** csillagképet ugyanis az alatta elhelyezkedő Hidra képviseli, a **Rák** pedig a Hidra alatt megfigyelhető négy kisebb alakzat egyikével azonosítható. Mindez arra utal, hogy nem a Napút, hanem az **égi egyenlítő** állomásait jelenítették meg a tatárlakai korongon. Ugyanis láthatjuk, hogy a megjelenített csillagképek a Napúthoz közel, de nem pontosan rajta találhatók. Így pl. a Szűz helyét a vele egy időszakban megfigyelhető Holló jelzi.

Ennek oka, hogy a precesszió miatt az égi egyenlítő állomásai változnak a 25920 éves nagyév során. Ennek következményeként Kr. e. 3-4000 körül nem a Kis Medve, hanem a Sárkány „lábát” alkotó csillag töltötte be (a Föld tengelyének meghosszabbításaként) a Sarkcsillag szerepét.

Az égi egyenlítő és a Napút találkozási pontjából a csillagképek rögzítésének idejére kapunk információt.

Mikor láthatjuk az említett csillagképeket az égen?

Az Ikek világkorszak második felében (a korong keletkezésének egyik feltételezett időpontjában) a tavasz beköszöntekor (azaz a Kos kiséves időszakának kezdetén) a Nap mögött a Szekeres és az Orion húzódott meg. (A Szekeres a Napút állomásai közül az Ikek és a Bika között helyezkedik el, valamivel felettük, az Orion pedig alattuk.) Ennek alapján érthető meg a felirat készítőjének kifinomult eljárása, melynek révén egyszerre több dolgot is el kívánt mondani. Az Ikrektől a Nyilasig található csillagképeket ugyanis egyszerre láthatjuk az égen a Kr. e. 5000 körüli időszak tavaszi napéjegyenlőségeinek (a Kos hónapjának) kezdetén.

A csillagképek „felismerése” után próbáljuk meg a korong jeleit sumer képjeleként is értelmezni!

A korong jeleinek értelmezése sumerul

Mivel rovásjeleink felhasználásával nem sikerült a korong összes alakzatát értelmezni, megpróbáltam azokat sumer képjeleként azonosítani.

A *bal alsó negyedben* nyílhegyekre emlékeztető formát látunk. Ez a **Nyilas** csillagkép jelét juttatja az eszünkbe. Sumer képjeleként olvasva őket a ^{pa3}PA olvasathoz jutunk, ahol pa₃ (L.450) – mint hangtani kiegészítő – azt jelzi, hogy a

L.295 jel olvasatai közül most a PA-t (és nem az UGULA, SIG₃ stb. olvasatokat) vegyük figyelembe. A PA fő jelentései között „természetesen” ott szerepel a Nyilas csillagkép, hiszen annak rövid neve.

Ha a jelek formáját vesszük vizsgálat alá, akkor a negyed alsó jele, a kettős kereszt a Skorpió 'farkát' (és a Déli Kereszt csillagkép néhány csillagát) jeleníti meg, melyek a Nyilas mellett találhatóak. Megállapíthatjuk tehát, hogy a Nyilasnál a jelek formája és sumer olvasata is ugyanarra (a Nyilas csillagképre és környezetére) utal.

A *bal felső negyed* jelei a HUN(.GA) olvasatot, vagyis a **Kos** csillagkép sumer nevét adják.

A rajzolatban azonban nem a Kost, hanem a Szekeres (Auriga) és az Ikek csillagképeket ismerjük fel. De hová tűnhetett a Kos rajzolata?

Ennek megválaszolásában segített Friedrich Klára felvetése, mely szerint egy kis „V” alakú jelet is felismerhetünk a bal felső negyed bal oldalán. Ez a jel ugyanis jellegzetesen a Kos csillagképet formálja meg.

Vajon mi lehet az oka ennek a jelzésnek, hiszen a Kos nem közvetlen szomszédja a Szekeres (és az Ikek) csillagképeknek?

A Kos időszak kezdete – a *tavaszi napéjegyenlőség* – egy kitüntetett időpont, az ókori kultúrák jelentős részében az év kezdete. Logikusnak tűnik, hogy a korongon látható „csillagállást” ekkor keressük a csillagos égen (pl. úgy, hogy a korongon található furaton keresztül vizsgáljuk a csillagos eget).

A Kos jelének felismerése segített megérteni a korong készítőjének azon nemes törekvését, hogy a korong „használatának”, illetve keletkezésének idejét is pontosan megadja. Ugyanis a korongon látható csillagképeket (az Ikrektől a Nyilasig) éppen a tavaszpont idején láthatjuk a csillagos égen, méghozzá éppen naplemente után.

Utalás a korong korára

Nem kaphatnánk utalást a korong keletkezésének idejére, ha a bal felső negyednek az Ikek csillagképet kirajzoló jele az írásjelekkel is az Ikrekre utalna, s nem állna ott mellette a figyelemfelkeltő „V”, a Kos jegy jele. Enélkül elveszne az időre utaló támpont, vagyis nem tudnánk felismerni, hogy a Kos hónapjában (a tavaszi napéjegyenlőség idején) és az Ikek világkorszak végén, kb. Kr. e. 5000 körül) megfigyelt csillagállásról van szó.

A tavaszpont több kultúrában is egybeesett az év kezdetével. Az ókorban az év kezdetét jellemzően a tavaszi napéjegyenlőség idejére tették (nem pedig a természet működéséhez nem igazán kapcsolódó január elsejére, mint ma tesszük).

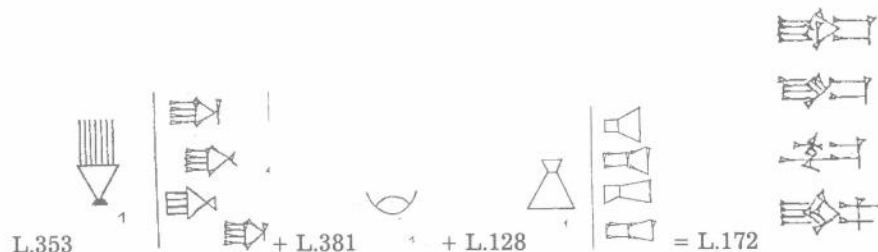
A *jobb felső negyed* jeleinek alakja a hosszan elnyúló **Hidra** (vagy másik néven **Vízikígyó**) csillagkép alakjára emlékeztet. A felette (a csillagtérképen *alatta* mivel ott nem a valós elhelyezkedésnek megfelelően, hanem sorban, egymás

mellett láthatók a csillagképek) szereplő négy kisebb alakzat a Holló, a Serleg, a Szeksztáns és a Rák csillagképeket juttatja eszünkbe.

Ezek után már nem okozhat meglepetést, hogy a L.374 MUS jel alakja a korong megfelelő alakzatával egyezik meg. S ugyan jelentése is mi lehetne más, mint kígyó, sárkány, a csillagképek közül pedig a Hidra (mely a csillagterképen az Oroszlán alatt 'siklik' az égen)?

A jobb alsó negyed értelmezése maradt még hátra. Képileg a Mérleg, az égen alatta elhelyezkedő Farkas, valamint a Kígyó /és a Kígyótartó/ csillagképeket jeleníti meg. (A Farkas helyén a mellette elhelyezkedő Kentaur is szóba jöhet.)

Kíséreljük meg a negyed rajzolatait a L.172 BIL jellel összevetni! Értelmez-zük a jelet felbontott ligatúraként! A ligatúra felbontását az indokolja, hogy egy ilyen „hosszú“ jel csak „kettévágva“ fér rá a korongra. Ezzel az eljárással a két alsó negyedet összeolvasva a PA.BIL (jelentése: Nyilas csillagkép) olvasathoz jutunk, mely ugyancsak jól illeszkedik eddigi rendszerünkbe. (A Nyilas csillagkép „leghosszabb“ neve: PA.BIL.SAG, rövidebb névváltozatai: PA.BIL és PA.)

2. A téglalap alakú tábla elemzése csillagászati módszerrel

A következő feladatunk, hogy a téglalap alakú tábla jeleit is hasonló módszerrel vegyük vizsgálat alá. Ezzel kapcsolatos meglátásaimat most tárom először a nyilvánosság elé.

Az eddigi egyetlen alapos megfejtést Harmatta János készítette el. Enlil istennek szánt fogadalmi ajándékokat olvas ki a téglalap alakú tábla jeleiből (lásd Harmatta János: *Neolitikori írásbeliség Közép-Európában?* Antik Tanulmányok 13.2. 1966).

Próbáljuk meg most a *téglalap alakú tábla* jeleit csillagképeknek megfeleltetni! A koronghoz hasonlóan haladjunk most is a Nap útját övező sávban!

A jobboldali oszlop jeleinek alakjában az **Orion** és az **Ikrek** ismerhető fel.

Az alsó rész a

L.206 GIN, RA, DU /egyik jelentése: jön/ vagy a

L.128 AB (néhány jelentése: atya, ⁴AB istenség) jelnek feleltethető meg.

A felső, a fejet formáló rész jellegében hasonlít a L.295m jelre (sumer olvasata: SIPA, jelentése: (pásztor, az Orion csillagkép rövid neve).

Szóba jöhet még a L.295c RIN₇ (legeltet, kormányoz, áldoz) jel is.

A két jelet tehát az Orionra és az Ikrekre (az általa képviselt világkorszakra) tett utalásként is értelmezhetjük.

Mej.: Harmatta János szerint a L.128 AB jel helyett L.195 UNU(G)^{ki} jelt is választhatjuk, amely Uruk városának sumer neve.

A közismert Uruk név – Urhoz, Lagashoz, Nippurhoz, Babilonhoz hasonlóan – akkád szó. Sajnos a legkiválóbb szakemberek sem fordítanak elég figyelmet a mezopotámiai városok helyes megnevezésére, és a sumer kor városait gyakran későbbi akkád neveiken említik.

A középső két alsó jelnél az állatfej

(mely egy hármas csillagra emlékeztet) pedig a **Pleiádok** /a Fiastyúk/ égi alakzatát tárjas elénk, ahol az „istenek születnek“. (A felettük lévő két „V“ alakú formában az Auriga és a Perseus alsó részeit vélem felismerni.)

Ezután már nem okozhat semmi féle meglepetést, ha az alakzatokat sumer képjelként értelmezve is csillagképek neveit kapjuk.

A L.297 GUD, GU₄ /a Bika csillagkép rövid neve/ és a L.129a MUL.MUL /Pleiádok csillagkép/ ugyancsak azoknak a csillagképeknek a nevei, amelyeket az előbbieken már formailag is felismertünk.

A MUL.MUL-nál a nap/nab fonetikai értékű, két L.13 AN (ég) sumer olvasatú jel összetételéből álló jel is szóba jöhet. Ez a Nap járására utal.

Tőlük balra, a két kolumnát is átívelő jel az Androméda csillagkép alakját idézi fel.

Alatta a **Kos** (a Cassiopeia) és a **Perseus** csillagképek alakja ismerhető fel.

Kos (Cassiopeia): sumer képjelként a felkelő Napot (L.381 UTU) jelképezi.

Perseus: hozzá a L.128 AB (jelentése: atya, öreg) sumer képjel kapcsolható.

A kettőt összeolvasva: UD.AB vagy UTU.AB = Nap-anya, Napisten (a magyar hagyomány Öregistene).

Láthatjuk, hogy a téglalap alakú tábla alsó sorának jelei a csillagos égnak az Ikrektől (az Oriontól) a Kosig terjedő részét tárják elénk.

Míndez feltehetően az évkezdő időszakra (március 21., a Kos jegye) utal, s felhívja a figyelmet, hogy a Nap mögött ekkor álló csillagképet keressük. Üzenete: folytasd a keresést a korongon a Υ jelénél! Az ott talált csillagkép(ek) – az Auriga és az Ikrek – világkorszak-jelzőként hozzávetőlegesen megadják a tábla és a korong készítésének idejét!

Összefoglalás

Cikkemben az 5-7000 évesnek tekintett tatárlakai korong csillagászati üzenetének eredtem nyomába. Jelmondatom egyszerű: nyomozz a Napúton és az égi egyenlítőn! A korong rajzolataiban az Ikrektől a Nyilasig egymás után következő csillagképeket és környezetüket sikerült felismernem.

Mindezt az értelmezést megerősítették a **korong** jelei, melyeket sumer képjelként is értelmeztem. A Nyilas, a Kos és – az Oroszlán alatt húzódó – Hidra csillagképek nevének felismerésével sikerült a korong használatának és keletkezésének idejére vonatkozó utalást találni. A korong korára vonatkozó és a precesszió alapján „kódolt” üzenet szerint a korong kb. 6500 éves.

A **téglalap alakú tábla** jeleit is sikerült csillagterképként értelmezni. A tábla a Kos és az Ikrék (Orion) közötti égi területet ábrázolja. A Napra és a világhorizontokra vonatkozó üzenete egyszerű, emellett szorosan kapcsolódik a korongéhoz: megerősíti, hogy a készítés korának csillagállását rögzítették Kr. e. 4500 körül az év első napján, március 21-én.

Rövidítések

L: René Labat: Manuel d'Epigraphie Akkadienne, Paris, Imprimerie Nationale, 1948.

(Epigráfiai kézikönyv, mely egyben sumer-akkád francia szó- és jeltár is)

Irodalomjegyzék

Makkay János: *A tartariai leletek*, Akadémia Kiadó, Budapest, 1990

Baráth Tibor: *A magyar népek őstörténete*, kiadta: Somogyi Zoltán, New York, 1997

Forrai Sándor: *Az ősi magyar rovásírás az ókortól napjainkig*, magánkiadás, Budapest, 1994

Harmatta János: *Neolitikori írásbeliség Közép-Európában?* Antik tanulmányok 13. 3., 1966

Badiny Jós Ferenc: *Igaz történelmünk vezérfonala Árpádig*, Orient Press K., 1996

Gyárfás Ágnes, Nagyné Fülöp Krisztina, Záhonyi András: *Nungal, Ningirszu, Nefrot, Ménrót, Nimród*, Ősi Gyökeér 2002/4

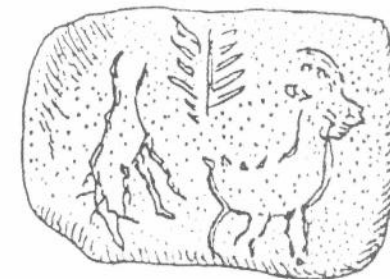
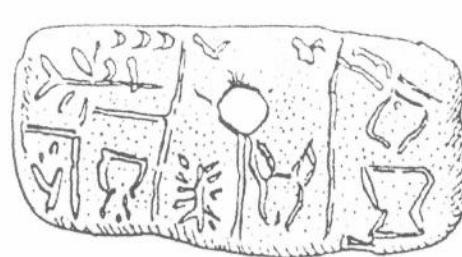
Paksi Zoltán: *Égi utak csillagüzenetei*, Sárosi és fiai, Fót, 2001

Érdy Miklós: *A sumír, ural-altáji, magyar rokonság kutatásának története*, Gilgamesh, New York, 1974

Záhonyi András: *Ősi titkok nyomában*, Miskolci Bölcsész Egyesület, Miskolc, 2005

1. ábra

A tatárlakai korong

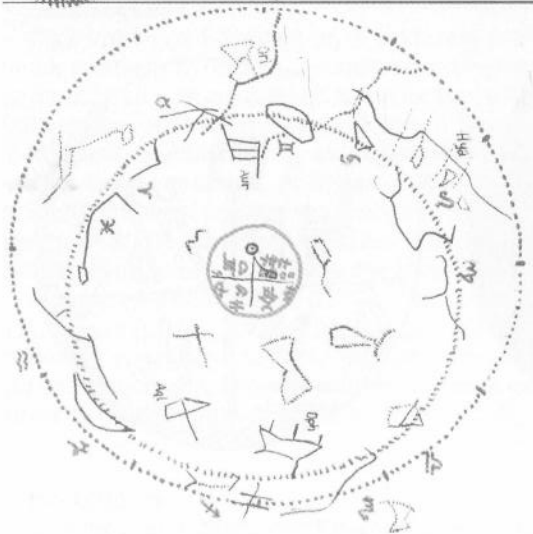
Androméda (Perseus Auriga) Ikrék

Kos Perseus Pleiádok Bika Orion

2. ábra

A Tatárlakán előkerült téglalap alakú és felirat nélküli tábla

(Az ábrák Érdy Miklós: *A sumír, ural-altáji, magyar rokonság kutatásának története* /Gilgamesh, New York, 1974, 486. o./ c. könyvéből valók, melyekért ezúton mondok köszönetet.)

3. ábra

A csillagos égbolt és a tatárlakai korong

A tatárlakai korong jelei a Sarkcsillag körül forgó csillagos ég térképén

A 3. ábrán jól látható, hogy a csillagképeknek megfelelő rajzolatok a korong elforgatása során ugyanolyan sorrendben követik egymást, mint csillagképi megfelelőik az ég térképén.

Az egyes csillagokat természetesen másképp is össze lehet kötni, hiszen az emberi szem élessége, felbontóképessége személyenként eltérő, és az egyéniségünket tükröző képzelőerőnk is különböző alakzatokat „láthat bele” az égen megjelenő ponthalmazokba. Mégis az ókortól kezdve csak néhány jellegzetes variáns maradt fenn, és a csillagképek elnevezései is nagyfokú állandóságot mutatnak.

Tartalomjegyzék**1. A korong csillagászati elemzése**

Az eddigi megfigyelések

Meg lehet-e határozni csillagászati ismeretek alapján a korong korát?

Csillagászati megközelítés

Nyomozás az égi egyenlítőn

Csak jól feltett kérdésre kaphatunk megfelelő választ

A tatárlakai korong jelei és a csillagképek

Mikor láthatjuk az említett csillagképeket az égen?

A korong jeleinek értelmezése sumerul

Utalás a korong korára

2. A téglalap alakú tábla elemzése csillagászati módszerrel

Összefoglalás

Varga Géza**7500 éves magyar nyelvű írásemlék a szentgyörgyvölgyi tehénszobron****Miért nem az ásató régész olvasta el a lelet feliratait?**

1995-ben, az Őrség déli határán, egy 7500 éves falu nyomaira, köztük egy jelekkel borított állatfigurára bukkantak a régészek a Kerka patak völgyében, a Szentgyörgyvölgy határában lévő Pityerdombon. A jelek székely rovásbetűk szójel-előzményeivel azonosíthatók és magyar szavakat jelölnek. E korból ez az egyetlen ismert nyelvmemlék.

1. ábra. A szentgyörgyvölgyi tehénszobor; itt a székely „s” (sarok) jel - egymás felett háromszor megismételt - megfelelője látható az állat egyik lábán; az ősvallási elképzelés szerint ilyen hegyek vannak a világ sarkain s azok tartják az ég boltozatát; a sarkoknak külön isteneik voltak; a magyar *sarok* szó szár *Óg* („Óg király”, görögösen Heraklész) nevéből alakult ki

Az égetett agyagtehenet Bánffy Eszter, az MTA Régészeti Intézetének főmunkatársa ásta ki 1995-ben. Prehisztorikus és középkori régészetből, valamint indológiából szerzett diplomát az ELTE-n. Ásatásain a neolitikum kultúráját kutatta.

Kandidátusi disszertációjában (Kultusz és régészeti kontextus Közép- és Délkelet-Európában a neolitikum és a rézkor idején, 1987.) a délkelet-európai régió kultikus jellegű leleteit vizsgálta, s azokat a vallástörténeszek megállapításaival vetette össze (Eliade-től Frazer-ig). „*E dolgozatban általánosan elfogadott és használt vallástörténeti fogalmakat hasonlítok össze régészeti jelenségekkel. Azt vizsgálom, van-e valamilyen összefüggés egy lelet, lelet-együttes vagy kultikusnak ítélt jelenség és valamilyen, elméleti kutatók által leírt, archaikus vallásra vonatkozó megállapítás között.*” A régészeti jelenségeket azonban nem hasonlította össze a magyar ősvallás és írástörténet adataival (egy szélsőséges finnugrista álláspont szerint már a magyar ősvallás szó használata is tudománytalan). A szerző (a vele folytatott beszélgetések alapján) tudatosan mellőzi a kőkori ősvallási jelképekből kialakult székely rovásírás tanúságának figyelembevételét. Úgy tűnik, tudományunk csak az angol nyelven publikált, íróasztalszagú elméleteket tekinti; miközben átlép az ősvallás létező emlékein: a székely rovásírás jól ismert jelein. Ezért nem ismerhette fel a saját ásatásán előkerült, jelekkel borított tehénszobor írás-, vallás-, nyelv- és népesedéstörténeti jelentőségét. E hibás alapállása miatt (1) nem ismerhette fel a saját ásatásán előkerült, jelekkel borított tehénszobor jelentőségét. Általánosan is megfogalmazhatjuk azt az axiómát, hogy aki nem ismeri a székely rovásírás jeleinek előzményeit, az nem ismerheti igazán a bronzkor és a kőkor vallását sem. A jeleit elolvasni nem tudó számára a kiásott régészeti lelet jórészt rejtély marad.

A mentségére el kell mondani azt is, hogy a disszertáció írásakor még jórészt nem fogalmazódtak meg, vagy nem jelentek meg azok az írástörténeti felismerések, amelyeket figyelembe vehetett volna. (Ezek a felismerések azonban akkor is a „levegőben voltak”: az Írástörténeti Kutatóintézet által szervezett előadásokon és a megjelent részpublikációkban megismerhette őket az érdeklődő; a hasznosításukat elsősorban a székely rovásírás és kutatói ellen folytatott finnugrista gyűlöletkampány tette lehetetlenné.)

Egy bizonyos mértékig elfogadható az átlagolvasó visszafogottsága és táncstalansága e jelek láttán - hiszen az írásjel is, meg a műfaj is ismeretlen a számára. Nem latin betűket lát maga előtt, amelyeket a tanító néni annak idején végtelen türelemmel többször is elmagyarázott neki, s amelyeknek a gyakorlására volt elég ideje. S a műfaj is új a számára, mert nem novellát, hőskölteleményt, szerelmes levelet, apróhirdetést, győzelmi feliratot, vagy számlát olvashat a tehén testére írva - hanem egy térbeli világmodell jeleit látja. Ez a térbeli világmodell egy másik műfaj; másfajta - jobbára ismeretlen, szokatlan - szabályokkal.

Szakembertől persze elvárható lenne, hogy át tudja lépni ezeket az aggályokat és képes legyen a térbeli világmodell olvasási rendjének megértésére. Azonban még ettől is távol állunk.

Mint azt Bánffy Eszter egy riportban megfogalmazta, a kőkori agyagművesek (egy kultúrán belül) rendkívüli mértékben ragaszkodtak a hagyományos mintakincs megőrzéséhez.

Hozzátehetjük: e jelenségnek több oka is lehet.

Az első az, hogy a régészek többnyire a leletek, például a cserepek egyenmősége (hasonlósága) alapján állapítják meg a kultúrák határait. Ezért egy-egy kultúrán belül a cserepek mintakincsé (szükségképpen és többnyire) egynemű.

A hagyományos mintakincshez való ragaszkodásnak van egy másik magyarázata is, amit Bánffy Eszter kultúrpolitikai okok miatt nem vehetett figyelembe. (Az egyetemeken azt tanították, hogy a székely írás az ótürk, végső soron pedig az arameus írás leszármazottja; hozzátéve azt is, hogy aki ezt nem hiszi el - minden bizonyítás nélkül, mert e tételeket sohasem bizonyították - az csak dilettáns lehet).

Pedig példák sorával illusztrálható tény, hogy a kőkorban és a bronzkorban a székely írásjelek előzményeivel azonos ősvallási jelképek terjedtek el Euráziában és Amerikában is. Ennek köszönhetően vagyunk képesek a szentgyörgyvölgyi tehénszobron lévő jelek értelmezésére a székely rovásjelek segítségével.

Az elmúlt évtizedekben az akrofónia folyamatának rekonstruálásával sikerült azonosítanunk több székely betű egykori szóértékét; azaz megközelítő pontossággal tudjuk, milyen szavakat jelöltek ezek a jelképek a születésükkor (a jégkorszak idején). Az így kibontakozó jelentések egységes és jellegzetes vallási rendszert alkotnak, amely az északkelet-eurázsiai és amerikai ősvallási képzetek lényegével azonos. A rekonstruált szóalakok közül kettőt amerikai indián emlékek segítségével ellenőrizni is tudtunk (l. „Az Éden írása”!).

A tehénszobor szójelei

A székely rovásjelek segítségével a szentgyörgyvölgyi tehénszobor jelei a következőképpen értelmezhetők:

- A székely „s” (sarok) megfelelője a tehén lábain szerepel. Azaz a tehénszobor egy térbeli világmodell, amely a korabeli világelképzelést szemlélteti: az ég boltozatát négy sarokoszlop tartja. Hasonló a Szent Koronába épített világelképzelés is, ahol a négy keresztszár képezi és tartja az égboltot jelképező kupolát.

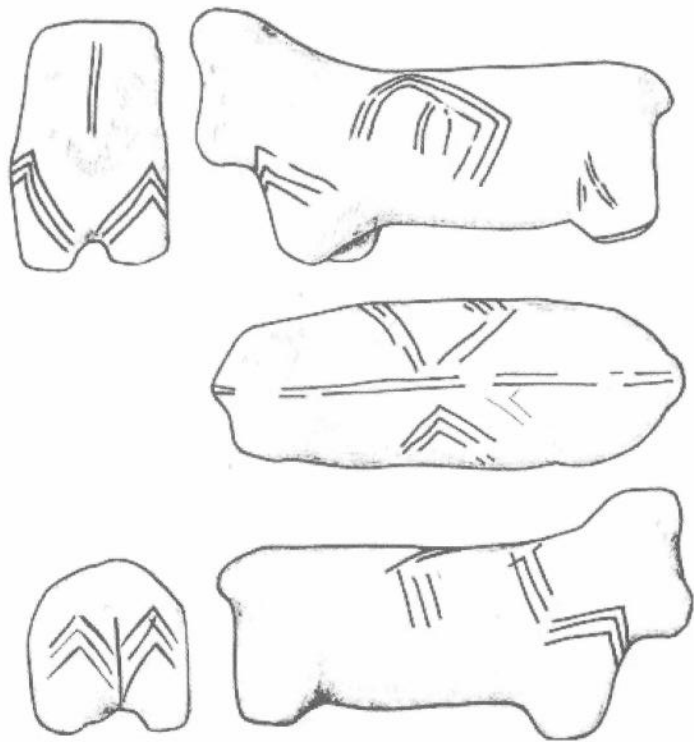
- Az „nt/tn” (Ten) jelet a tehén vulvájára rajzolták, azaz a jel hangalakja és értelme a *teng, tenyész* szavaink hangalakjával és értelmével összefügg. Ez az égi *tehen* termékenységével összefüggő szerepére, ósanya voltára utal. A *ten* szótag szerepel *Athéné* nevében és az *isten* szavunkban is. Tudott dolog, hogy Athéné istennő a görög mitológiában jövevény. Ezekből ítélve Szentgyörgyvölgyön Athéné *istenő* állat alakú előképe került elő.

- A „g” (*ég*) jel a tehén hátán látható, ami egy egyiptomi ősvallási elképzelést idéz fel. Eszerint Nut istenasszony teste alkotja az ég boltozatát, két keze az egyik horizonton, két lába pedig a másik horizonton éri a földet. Nut testét középen a szélisiten tartja. Az „ég” jel éppen ezt a képet ábrázolja: az égboltot középen alátámasztja egy függőleges. A jelnek a kínai lolo írásban meglévő pár-

huzama szintén az „égbolt” szójele. A dozmati regósének csodálatos szarvasának is az oldalán vannak a csillagok.

- A szentgyörgyvölgyi tehén homlokán az „sz” (szár „király”) jelet látjuk. Ez egy méltóságnév szójele, amelyet joggal tettek a fejre, ahol a méltóságjelvényeket a történelem előtti időktől napjainkig alkalmazzuk (például a nagyszentmiklósi kincs ősvallási eredetű ábrázolásain, vagy a mistelbachi avar boglárón). A jel az égigérő fát ábrázolja (a királyi hatalom égi eredetére utalva), amelyben egyes magyar népmesék szerint öregasszony lakik (azaz a jel ezen a szobron istennőre is utalhat).

A fentiek alapján a 7500 éves ábrázolást a készítői világmodellnek (a négy oszlopon álló égbolt megfelelőjének) tekinthették és a tehenet valamiképpen az Istennővel azonosították. Bár a neten olvasott cikkben ökor ábrázolásáról van szó, ez az állat nem ökor, hanem tehén. A termékenységre (az állattal jelképezett istennő ős voltára) utaló *ten* jel ugyanis nem a hasa, hanem a farka alatt (a tehén nemiszervének megfelelő helyen) látható. Ennek az elhelyezésnek és jelhasználatnak megfelel a Gizella kincs avar eredetű zománcozott fibulájának turulábrázolása, ahol a Ten jel szintén a nemzószer helyén szerepel (Varga Géza: A magyarság jelképei, Írástörténeti Kutatóintézet, 1999/140).

2. ábra. A szentgyörgyvölgyi tehénszobor nézetei (Varga Géza rajza)

Az égboltot az egyiptomiak Nut istenanyával azonosították s eleink is Enéh ősanjának csillagszarvas-alakját látták a Tejúton menekülni. Az Athéné névnek a *tehen* szóval való (Fáy Elek által észrevett) rokonsága alapján a szentgyörgyvölgyi tehénszobor Athéné előképét, vagy megfelelőjét ábrázolja.

Összesen négy szójelet látunk a tehenen. A jelek a legismertebb és a legszélesebb körben elterjedt kőkori jelek közé tartoznak.

A jelek változatlansága és változása

Mindegyik jelnek kitűnő formai párhuzamai vannak a székely írásban (az időközben bekövetkezett jelhasadás miatt némelyik szentgyörgyvölgyi jelnek két székely jel is megfelel). Azonban nem lehet észrevétlenül hagyni, hogy a szentgyörgyvölgyi jelek többvonalúak, míg a későbbi székely jelek között egyvonalú változat is akad.

Azaz a szentgyörgyvölgyi jelek vonalait többszörösen húzta meg a rajzolójuk. Például a lábakon látható „sarok” fogalomjel három vonallal, míg a neki megfelelő székely „s” betű csak egytelennel van megrajzolva. Ez több lehet véletlenül – azt feltételezzük, hogy egy törvényszerű írástörténeti jelentőségű változás jeleiről van szó. E változás lényege az volt, hogy a szójelekből betűk alakultak ki. A gyakrabban használt betűk számára egyszerűbb jelformákat alakítottak ki, de közben megtartották az eredeti szójeleket is.

Az újabb évezredekben a három vonallal rajzolt változat és az egyetlen vonallal rajzolt változat egyaránt használatos maradt. Hasonló a helyzet a „Ten” jellel is, amely a székely „nt/tn”, valamint a „tpru” jellel egyaránt rokonítható (mindkettő az isteni ős jelképe).

A többszörösen kihúzott vonalú jelváltozatok eredetileg is hieroglifikusak (ősvallási jelentőségű, képszerű szójelek) voltak és azok is maradtak. Az egyvonalúak pedig egyre inkább lineáris szótagjelként, vagy mássalhangzójelként szolgáltak tovább.

Azaz ősi fogalomjelek kettéhasadásának (és a keletkezett jelek párhuzamos alkalmazásának) lehetünk a tanúi. A jelhasadás miatt az alább tárgyalt négy szentgyörgyvölgyi jelnek a székely írás jelkészletében hat jel felel meg, mert a „sarok” és a „Ten” hieroglifának a székely írásban az egyvonalú és a háromvonalú változata is megőrződött. A megkettőződött jelek az akrofónia folyamatának kezdeti és végső állomását egyaránt illusztrálják; ezért a jelhasadás nem zavarja, hanem alátámasztja az értelmezést.

A szentgyörgyvölgyi „sarok” hieroglifa három hegy rajza

A budapesti hun jelvény „sarok” jelképe négy hegyet ábrázol (fölötte a rovásbetűkkel írt „észak” felirat)

A székely írás „s” (sarok) betűje egyetlen hegy rajza

3. ábra. A szentgyörgyvölgyi „s” (sarok) jel hegységet ábrázol; amelyhez hasonlókat találunk sztyeppi szimbólumrendszerekben; ebből a többszörös vonalú jelképből alakult ki az egyetlen vonallal rajzolt írásjel (előbb szójel, később betű); eredetileg mindkét változat „sarok” jelentésű volt

Szentgyörgyvölgyi „égbolt” hieroglifa

A kínai lolo írás „égbolt” szójele

A székely írás „g” (ég) jele

4. ábra. A szentgyörgyvölgyi „g” (ég) jel; az alkotó a nyomatékosítás kedvéért többször meghúzta némelyik vonalat

A szentgyörgyvölgyi szár „király” hieroglifa

A székely írás „sz” (szár) betűje

5. ábra. A szentgyörgyvölgyi „sz” (szár „király”) jel a Tejút (az égig érő fa és a véle azonosított isten) ábrázolása

A szentgyörgyvölgyi „Ten” hieroglifa

A székely „tprus” (*tapar us* „szabir ós”) mondatjel; az isteni ősapával azonosított fa rajza

A székely „nt/tn” (Ten) jel; az istennel azonosított fa rajza

6. ábra. A szentgyörgyvölgyi Ten jel; az „ágakat” háromszor húzták meg; idővel ez az ábrázolási forma kettéhasadt: a kialakuló egyszerűbb forma megőrizte a Ten jelentést (ebből lett a székely „nt/tn” írásjel); a változatlan többvonalú forma pedig szimbólumként szolgált tovább és a mindennapi íráshasználat céljaira alkalmatlan *tprus* (*tapar us* „szabir ós”) jelképben maradt ránk

A többszörös vonallal rajzolt későbbi párhuzamok az eltelt évezredek ellenére sem váltak betűkké, hanem szójelek (többhangértékű jelek) maradtak. Ilyen a budapesti hun jelvény szimbóluma (amelynek a „sarok” hangalakját feltételezzük), valamint a székely *tprus* (*tapar us* „szabir ós”) mondatjel.

A későbbi, leegyszerűsített jelek között azonban betűket és szójeleket egyaránt találunk. Ilyen egyszerűbb alakú példa a székely „sz” betű, valamint a kínai lolo írás „égbolt” szójele.

Mindezek alapján felvázolható az akrofónia folyamata; s feltételezhető, hogy a szentgyörgyvölgyi tehát többvonalú jelei még szójelek voltak. Ez következik abból a tényből is, hogy a tehénszobron minden jel magában áll.

A szójelek értelme és hangalakja

A szójelek értelmét a kínai szójelek és a székely rovásjelek rekonstruált szóértékei alapján biztonsággal meghatározhattuk. A hangalakokat a székely betűk hangalakja és az ezekre épülő szójel-rekonstrukció alapján már korábban is ismertük; azaz csak el kellett olvasnunk a tehénszobor feliratát.

Ezek a következtetések ellenőrizhetők az alábbi megfontolásokkal:

- A szójelek értelme a testtájak funkcióival egyeztethető (a méltóságjel a homlokon van; a tenyésztéssel összefüggő jel pedig a nemiszerven).
- A tehénszobor egy világmodellt is alkot (az oszlopszerű lábakra a világoszlop jelét, a boltozatszerű hátra pedig az égboltozat jelét tették).
- Az elolvasott magyar szavak (*Ten*, *sarok*, *ég*, *szár*) ősieik és egyszerre mindkét fenti rendszernek megfelelőek.

Azaz a tehénszobor grafikai rendszere három szemantikai rendszerrel (a testtájak, a világmodell és a nyelv rendszerével) is ellenőrizhető és mindegyik kifogástalanul zárt, azaz önmagát bizonyító erejű.

A szójelek és a világmodell feliratának magyarsága

E grafikai és szemantikai rendszereknek a tehénszobron való jelentkezéséből aligha vonhatunk le más következtetést, mint hogy ezen a tájon 7500 évvel ezelőtt a magyar ősvallás jelképeit és szakkifejezéseit használták. Más kultúrákban ugyanis mindezek a rendszerek együtt nem mutathatók ki, vagy nem ismertek.

Ez nem feltétlenül jelenti azt, hogy a területen magyarok (a magyarok elődei) éltek, bár ez a legkézenfekvőbb következtetés. A szentgyörgyvölgyi tehénszobor jelei önmagukban csak azt bizonyítják, hogy a készítői a magyar ősvallás (jelenlegi tudásunk alapján a Pireneusoktól Dél-Amerikáig húzódó) hatókörzetében éltek.

Egyet kell értenünk Bánffy Eszterrel, amikor azt írja a fent említett tanulmányában: „*korainak tartom azokat a fantáziadús elméleteket ... amelyek ... már ezt a neolitik-réz-kori egységet is indoeurópainak értékeli.*”

A szentgyörgyvölgyi tehénszobor és más hasonló régészeti emlék jelei alátámasztják a genetikusok hipotézisét, akik az Eu19 génkombináció eloszlása és története alapján arra következtetnek, hogy a magyarság már a jégkorszak vége előtt benépesíthette a Kárpát-medencét. A jégkorszak leghidegebb periódusában a Kárpát-medence magyar népessége a balkáni refugiumba húzódnak vissza, majd Kr. e. 10 000 táján visszatért mai hazánk területére. E visszatérésnek lehet az egyik jele a szentgyörgyvölgyi tehénszobor.

Jegyzetek

(1) Bánffy Eszterrel – lakásom az ásatás helyszínétől néhány kilométerre lévén – még az ásatás idején talákoztam Szentgyörgyvölgyön. Mivel már a 90-es években is az volt a meggyőződésem, hogy a székely írás előzményét évezredek óta használták a Kárpát-medencében és más tájakon is, jeleztem a régésznek, hogy Szentgyörgyvölgyön is várható olyan lelet előkerülése, amelyen a székely rovásírással rokon „díszítés”, vagy felirat lesz és ennek értelmezéséhez felajánlottam az együttműködésemet is. Az ismételt felkínált segítségemet azonban nem fogadta el, minden tudományos igényű együttműködés vagy párbeszéd elől mereven elzárkózott előle. Azt azonban elmondta, hogy a „Bronzkori magyar írásbeliség” c., 1993-ban megjelent kötetemet elolvasta, mert bronzkorosként „minden hülyeséget” el kell olvasnia. Ez a balítélete, amelyet a 150 éves finnugrista agyamos magyaráz, mindaddig megakadályozta számára saját lelete tudományos jelentőségének felismerését. Érdekes, hogy ekkor (nyilván a bronzkor iránt megnyilvánuló érdeklődése miatt) bronzkorosnak tekintette magát.

(2) A véletlen egyezés lehetőségét a matematikai ellenőrzés (valószínűségszámítás) egyértelműen kizárta. Azaz a 7500 éves szentgyörgyvölgyi szójelek és a székely írásjelek genetikus (származási) kapcsolatban vannak egymással.

(3) Az index.hu „50 000 éves magyar írásbeliség” c. fórumán hangzott el az a

kérdés, hogy miből tudjuk, miszerint ez a szentgyörgyvölgyi függőleges vonal a *szár* szó jele lenne? Érdemes a választ idézni és végiggondolni ugyanezeket a szempontokat a többi jel esetében is.

A válasz szerint több dolog veendő figyelembe.

- A jel formát illetően: a jel képi tartalma alapján egy növényi szárat látunk (azt is beleláthatunk egy függőleges vonalba) a tehén homlokán. Feltűnő, hogy az egy vonallal húzott (egyébként jól ismert, szinte várt, mert alapvetően fontos ősvallás-jelentést hordozó) jeleknek több vonallal húzott változatai szerepelnek a tehéneken. Ez valamiféle helyi, korabeli szokásra, divatra utal – de a megértést nem nehezíti. Valamilyen változás történhet az évezredek alatt s ez a legkevesebb.

- A jelentést illetően: a hasonló szobrocskákon és ábrázolásokon a fejen, vagy a homlokokon a méltóságjelölők szoktak szerepelni. Ezért viselik a fejükön a koronát az uralkodók is, bár viselhetnék a farzsebükön is. Azért tették mégis a fejre és nem máshová, mert már messziről látni kellett a rangjukat – s erre a célra a fej a legmegfelelőbb testrész. Azaz, ha a fejen látunk egy jelet, akkor abból eleve következtetni lehet a jel méltóságjelölő voltára. Mivel tudjuk, hogy a régiek az égisz éré fától (a Tejüttől) származtatták a királyi hatalmat, ebből következően a függőleges egyenes vonal jelentését könnyű megtalálni: az égisz éré fára (Tejütra) kell gondolnunk. Hiszen ez felel meg a fenti méltóságjelölő funkciónak. Amit a jel képi tartalma (az ábrázolt növényi szár) is alátámaszt.

- A hangalakot illetően:

Olyan szót kell találnunk, amelyik nem mond ellent a fentieknek (azaz megfelelő helyen van az állat fején).

Olyan szót kell találnunk, amelyik megfelel a székely (és a türk) írásban megtalálható „sz” hangértéknek (ez levezethető a *szár* szóból).

Olyan szót kell találnunk, amelyik méltóságjelölő (s ennek megfelel a *szár* Szár László nevében; vagy a sumer *sar* „király” szó is).

Olyan szót kell találnunk, amelyik növényi szárat jelöl (ennek is megfelel a *szár* szó).

Olyan szót kell találnunk, amelyik összhangban van a tehéneken talált többi szójellel. S ennek is megfelel a *szár* szó, mert hasonló körbe tartozik, mint a tehénszobron lévő társai. Ugyanis a többi kiolvasható szó is a magyar nyelv ősi szava és a többi jel is magyar írásjelekkel, meg a magyar ősvallással van kapcsolatban. Azaz mindezek együtt összetartozó rendszert alkotnak s ezáltal garantálják az olvasatot.

Ezzel a gondolatmenettel most csak a tehén fején lévő függőleges jel olvasatát támasztottuk alá, de hasonlóképpen alátámasztható a további három jel olvasata is.

(4) A szentgyörgyvölgyi tehénszobor a fénykép tanúsága szerint cserépből van - azaz a Belső Őrség fazekassága a világ legkorábbi, jelkincsét és nyelvét megőrző, s ezek szerint folyamatosan működő agyagműves-központja. Érdemes lenne ezt a kis cserépszobrot sokszorosítani és árusítani, valamint egy tehén nagyságú köztéri szobor formájában is kiállítani.

További irodalom

Őrség <http://www.linksite.hu/lapok/orseg/index.php>
 Szentgyörgyvölgy http://www.virtus.hu/index.php?id=detailed_article&aid=22383
 Heralész http://tudos.virtus.hu/?id=detailed_article&aid=38613
 Székely rovásírás <http://www.linksite.hu/lapok/szekely.rovasiras/index.php>
 Kultúrpolitikai okok <http://www.tar.hu/kulturpolitika/>
 Az Éden írása http://ikint.uw.hu/az_eden_irasa.html
 A magyarság jelképei <http://ikint.uw.hu/konyvek.htm#magyarsag>
 Budapesti hun jelvény <http://hunjelveny.uw.hu/>
 A *tpus* mondatjel http://www.virtus.hu/?id=detailed_article&aid=11126
 Varga Géza <http://www.tar.hu/vargageza/>

Dr. Máthé Lajos

„Akiket Kőrösi Csoma Sándor keresett” – Belső-ázsiai rokon népeink között Kutatóút az Ujgurok és a Jugarok földjén

Az ujgurok és a jugarok vallják a velünk való rokonságot. Hagyományos életmódjuk és műveltségük alapos kutatása, összehasonlítása népi műveltségünkkel, választ adhat a népeink közti kapcsolatok milyenségére. Közösségi életük megismerése segíthet nekünk is elérhető közösségeink megerősítésében.

2006 tavaszán indult a „Magyar őseink és rokon népeink hagyományainak nyomában Kárpátiától Dzsungáriáig” elnevezésű, általam kidolgozott és összefogott kutatási program (belső-ázsiai szakasza.)

Kőrösi Csoma Sándor ránk hagyott kutatói végakarátát és szándékát megvalósítandó szerveztem meg az expedíciómát. Céljaim között szerepelt a szájhagyományokkal, szokásrenddel, jelképvilággal, népdalokkal, népzenevel és néptáncokkal foglalkozó ujjur és jugar kutatókkal, népművészekkel való kapcsolatfelvétel; összegyűjteni a népük műveltségét szerető és alaposan ismerő ujjur, jugar és kínai szerzők írásos forrásait; hozzájutni eredeti népzenei hanganyagokhoz és mindezt kiegészíteni saját feljegyzéssel, hangzó- és képanyaggal. Ezek alapos felkészülést tehetnek lehetővé egy hosszabb távú kutatómunka számára (ilyen anyagok mindeddig alig voltak hozzáférhetőek Magyarországon). Mindezek mellett fontosnak tartottam az ujjur és jugar nyelvvel foglalkozók felkutatását.

Sikerült közel 10.000 oldal feljegyzést, könyvet, hang-és képanyagot hazahoznom. Mindezt kiegészíti kb. 35 óra hanganyag, 30 óra mozgóképfelvétel és kb. 1200 fényképfelvétel. Az ujjur-kínai-angol szótár tízezer szót tartalmaz digitális formában. A vérrokonság tisztázása céljából 40 db DNS mintát vettem, amely már feldolgozás alatt van.

Dr. Lajos Máthé, economist, researcher of (healthy) way of life and traditions. He has travelled across the steppes, semi-deserts and deserts of the Sahara, the Middle East, Caucasus, Middle and Central Asia for 21 years. People's inborn culture as well as the traditional way of living and culture of Hungarians and our related peoples comprise his field of research.

„The people Sándor Körösi Csoma looked for”

Among our related peoples in Central Asia

Research expedition on the land of the *Uygurs* and *Yugars*

The Uygurs and Yugars acknowledge the relationship with us. A profound research on their traditional way of life and culture, its comparison with our people's culture might answer the question about the character of the relations between our peoples. Getting acquainted with their community life may help us strengthen our liveable communities as well.

In the spring of 2006 started the Central Asian stage of a research program titled "On tracing the traditions of our Hungarian ancestors and our related peoples from Carpathia to Jungaria", which was worked out and co-ordinated by me.

I organized my expedition according to Sandor Körösi Csoma's researcher will and intention left to us. Among others I aimed to get in touch with Uygur and Yugar researchers and artisans dealing with oral traditions, customs, system of symbols, folk songs, folk music and folk dances;

to gather the written sources of Uygur, Yugar and Chinese authors loving and profoundly knowing their peoples' culture; to obtain original pieces of folk music and supplement all these things with my own notes, acoustic and visual material. They might provide intense preparation for a longer research. Beside all these, I considered it to be important to search for people dealing with the Uygur and Yugar languages.

I managed to bring home around 10 000 pages of notes, books, acoustic and visual materials. All this is supplemented with about 35 hours' acoustic material, 30 hours' moving pictures and approx. 1200 photos. The Uygur-Chinese-English dictionary contains 10 thousand words in digital form. In order to clarify blood relationship, I took 40 samples of DNA, which are being worked up presently.

Máthé Lajos közgazdász, életmód- és hagyománykutató. 21 éven keresztül járta a Szahara, Közel-Kelet, Kaukázus, Közép-és Belső-Ázsia, füves pusztáit, félsivatagos, és sivatagos területeit. Kutatási témája a velünk születő ősműveltség, valamint a magyar és rokon népeink hagyományos életmódja és műveltsége.

Dr. Czeglédi Katalin

A magyar nyelv keleti gyökereiről

Összegzés

A földrajzi névi kutatásaim során egyértelművé vált, hogy a magyar nyelv kapcsolatait másképpen kell megítélni, mint ahogyan azt ma tanítják az állami oktatási intézményeinkben.

Alapjaiban helytelen a nyelveket családokba sorolni úgy, ahogyan azt tették és teszik.

Nem igazolt az uráli nyelvrokonság tétele, s alapvető tévedések miatt nem állja meg a helyét a magyar nyelvnek az uráli nyelvcsaládba való tartozása.

Ezzel szemben egyértelmű, hogy az uráliba sorolt nyelvekkel van kapcsolata a magyar nyelvnek, de a kapcsolat oka egészen más. Nyelvünk gyökerei a szkíta-hun nyelvekhez vezetnek. E nyelvi kapcsolatok pedig csak közös gyökerű gondolkodás, hagyományok, kultúra stb. birtokában lehetségesek, amelyeket nemcsak a nyelvünk tükröz, hanem a társtudományok is igazolnak. Nyelvünk szókészlete, grammatikája közös gyökerű a szkíta-hun utódnépekével, pl. mongol, török.

Az uráliba sorolt nyelvekkel való kapcsolatoknak pedig a fő oka az, hogy a szkíta-hun típusú népek északi irányba vándorolva vitték a nyelvüket és kultúrájukat, és ott nyomot hagytak.

A szláv nyelvek kialakulásánál figyelembe kell venni azt a körülményt, hogy az ósszláv nyelv i. sz. a 400-as években született a mai Ukrajna területén szkíta-hun szubsztrátum rétegen a varégek északnyugati irányból történő idejövételével.

A nyugati-európai nyelvek (pl. latin, görög, német, angol) alapvetően két szálon is kötődhetnek a magyarhoz. Egy késői és egy igen ősi gyökérszálon keresztül. Ez utóbbi igazolható számos keleti nyelv segítségével.

About Eastern roots of Hungarian language

Summary

It was found ascertained unambiguously during my studying of toponyms, that connections of Hungarian language has been judged in another way to teaching it at schools in Hungary.

Classing languages into families is incorrect basically, as they are maden now. The thesis of linguistic affinity of Uralic languages hasn't got verification, but has got basic mistakes, so the theory (belonging of Hungarian language to Uralic family) lacks ground.

In contradiction to this there is given reason for connection of Hungarian and Uralic languages, but that reason of it is completely different. The roots of our language lead to the Scythian-Hunnish languages. These language connections can be work only in possession of common way of thinking, traditions, culture showing by not only our language but justifying by different ways of sciences. The vocabulary, grammar of Hungarian language and languages other descendans of Scythian-Hunnish people as Mongolian, Turkish have common roots too.

The main reasons of our language connection with languages belonging to Uralic family are migrations of Scythian-Hunnish people to Northern places. They were taking their language and culture there and were leaving tracks of them.

We have to take regards into the following circumstances at formation of Slavic Languages: The ancient Slavic language was born in 400 years A.D. on places of the present Ukraine. At that time Scythian-Hunnish people lived there.

Languages of Western European people (Latin, Greek, German, English) can be connected with Hungarian by two lines. One of them is lately, and the other has very ancient common roots with Scythian-Hunnish languages too.

Czeglédi Katalin, az altajisztikai tudományok doktora. Az Eleink szerkesztőbizottságának a tagja. A Miskolci Nagy Lajos király Magánegyetem Bölcsész Egyesület és a Körösi Csoma Sándor Magánegyetem tanára.

Az előadásaival összefüggő fontosabb megjelent munkái:

„A földrajzi nevek hangtana” /a/ in: Nyelvészeti Őstörténeti Füzetek 1-4. Miskolci Bölcsész Egyesület, Miskolc 2004-6.

„A szkíta-hun nyelv története Hangtan” /b/ Farkas Lőrinc Imre Kiadó, Budapest 2007.

„A földrajzi nevek mondattana” /a/, in: Nyelvészeti Őstörténeti Füzetek 5. Miskolci Bölcsész Egyesület Miskolc 2007.

„A szkíta-hun nyelv ősmodatai /b/ Farkas Lőrinc Imre Kiadó, Budapest 2007.

„A keleti magyar sezserek nyelvi tanulságai” in: Ősi Gyökér, Miskolci Bölcsész Egyesület Miskolc, 2007 október-november:55-75.

„Angela Marcantonio írásaihoz” in: Eleink – Magyar Őstörténet, Napút Kiadó, Budapest 2008. április 13.

Radics Géza

Hogyan is volt, avagy hogyan is lehetett?

A számunkra fontos világunkban, gyökértelemmé vált az ember, gyökértelemmé váltak a társadalmak. Elvesztették kapcsolatukat a természettel, elvesztették egészséges életérzéküket, és az örökérvényű emberi értékek, melyek felvirágozták a múlt műveltségeit, egyre inkább kivesznek életünkől, és az enyészetbe süllyednek. A tömegek, a kitenyészített proletár értelmiség által vezetve a szürke anyagiasság szolgátságában vergődnek, anélkül, hogy értenék sorsukat, látnák jövőjüket. Csak a látók kapaszkodnak, azaz keresik a kapaszkodókat. Sokféle a kapaszkodókeresés. Vannak, akik a csillagok állásában keresik a kiutat, mások az elvont fogalmak magunkévá-tételében. Vannak, akik úgy látják, hogy a Pilisben dobog a világ szíve, és ennek ismerete, elfogadása gyógyír minden bajunkra. Mások úgy látják, hogy az emelkedett szellemiség lehet a kulcsa egy boldogabb jövőnek. Magyar jövőnek. Vagyunk egy maroknyian, akik úgy véljük, hogy nemzeti önismeretünk, azon belül, elsősorban eredetünk és őstörténetünk tisztázásával kellene kezdeni, amely birtoklástudatunk megalapozója is lenne.

Nézzük tehát, hogyan is volt, avagy hogyan is lehetett?

Nincs egységes nézet arról, hogy a magyarság mióta él a Kárpát-medencében. Az iskolákban továbbra is azt tanítják, hogy Árpád-ágbeli őseink voltak az első magyar nyelvűek a Duna-Tisza táján, de mert ezen idejélmúlt tanban repedések keletkeztek, megemlítik a „kettős honfoglalás” eshetőségét is. A másként látók se vallanak egységes nézetet. Vannak, akik az avarok, mások a hunok, és megint mások a szittyák mellett törnek pálcát. Arról, hogy kik lehettek az ő őseik, már ritkábban esik szó. Vagyunk egy maroknyian, akik az újkőkorból megtelepedett földművesekben látjuk a megoldást, de vannak olyanok is, akik úgy gondolják, hogy a magyarság a Kárpát-medencében él – folyamatosan – harminc-negyven ezer év óta, vagy akár százezer évekre visszamenően.

Nos, melyik elképzelésnek lehet a legnagyobb valóságalapja? Melyiket lehet a legmegfoghatóbb adatokkal alátámasztani?

Ha nyugvópontra szeretnénk helyezni a magyarság számára e fontos kérdést, akkor meg kell találnunk ama szilárd kiindulópontot, amely valóságalapjához nem férhet kétség, vagy legalábbis szilárd támpontnak mutatkozik. Nézzük tehát nagy lépésekben, az elmúlt háromezer év jól-rosszul ismert történetét, amelyre ha nem is kielégítő, de mégis vannak írásos források. Szem előtt kell tartani, azonban, hogy a magyarság embertanilag ugyanolyan kevert népesség, mint Közép-Európa, vagy akár egész Európa bármely népe. Különbség csak az egyes fajták keveredésének arányában van. Marad tehát a nyelvünk, amely magányos és egyedülálló Európában, vagy akár az egész világban. Csak távoli